

GAUJA
20 14 12 30
Nr.
Ruj. Nr. 09-231

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivalskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515Lietuvos profesinės sąjungos "Solidarumas" 2014-12-23 Nr. (11.11-53) SD - 9483
pirmininkei Kristinai Krupavičienei Į 2014-12-08 Nr. 27-4419
Kopija
Vyriausybės kanceliarijai

DĖL MINISTRO PIRMININKO PAVEDIMO VYKDYMO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama 2014 m. gruodžio 8 d. pavedimą Nr. 27-4419, išnagrinėjo Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ ir kitų profesinių sąjungų 2014 m. gruodžio 3 d. mitinge keliamus reikalavimus ir pagal kompetenciją teikia atsakymą.

Dėl darbo užmokesčio didinimo mažiausiai uždirbantiems biudžetinio sektoriaus darbuotojams.

Informuojame, kad Socialinės apsaugos ir darbo yra parengusi ir šiuo metu pateikusi Teisingumo ministerijai išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ pakeitimo“ projektą, kurio tikslas – patikslinti minimaliuosius tarnybinių atlyginimų dydžius siekiant, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. nustatytus minimaliąją mėnesinę algą 300 eurų ir bazinę mėnesinę algą 35,5 euro, kvalifikuotų darbuotojų tarnybiniai atlyginimai nesusilygintų su nekvalifikuotų darbuotojų atlyginimais, taip pat padidinti mažiausiai apmokamų visų pareigybių darbuotojų tarnybinius atlyginimus. Tarnybinių atlyginimų schemų minimalūs koeficientai didinami nuo žemiausios kvalifikacijos darbininko pareigybės į viršų vidutiniškai po 5 procentus tarp pareigybių. Todėl nutarimo 1 priede numatytas specialisto su aukštesniu universitetiniu išsilavinimu minimalus tarnybinio atlyginimo schemos koeficientas didėja nuo 2,5 iki 9,2 procento; specialisto, su aukštesniu išsilavinimu – atitinkamai nuo 1,1 iki 6,5 procento; tarnautojo – nuo 3,8 iki 4,7 procento.

Svarstydamas darbo užmokesčio didinimo perspektyvas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija laikosi nuomonės, kad pagerėjus Lietuvos ekonominei situacijai, darbo užmokestis turėtų būti didinamas kompleksiskai, atsižvelgiant į visų darbuotojų, kuriems darbo užmokestis mokamas iš biudžeto, poreikius.

Dėl darbo užmokesčio dydžio susiejimo su bendrais įmonės veiklos rezultatais.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, nebiudžetiniame sektoriuje dėl darbo apmokėjimo sąlygų nustatymo, dydžių, didinimo galimybių turėtų būti susitariama kolektyvinėse sutartyse. Dalis darbo užmokesčio galėtų tiesiogiai priklausyti ir nuo bendrų konkrečios įmonės veiklos rezultatų. Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas) 188 straipsnio 1–2 dalyse nustatyta, kad darbo apmokėjimo sąlygos, dydžiai, profesijų ir pareigų tarifiniai ir kvalifikaciniai reikalavimai, darbo normos, darbų ir darbuotojų tarifavimo tvarka, įvertinus profesinę riziką, nustatomi kolektyvinėse sutartyse, o konkretūs valandiniai tarifiniai atlygiai, mėnesinės algos, kitos darbo apmokėjimo formos ir sąlygos, darbo normos (išdirbio, laiko, aptarnavimo ir kt.) nustatomos kolektyvinėse ir darbo sutartyse.

Šiuo metu Lietuvos mokslininkai kuria Lietuvos socialinį modelį, apimančią užimtumo didinimą, darbo santykių reglamentavimo tobulinimą ir socialinio draudimo tvarumą. Mokslininkams

suformuluotoje užduotyje yra numatyta, kad darbo santykių reglamentavimo tobulinimo dalyje turi būti pateikti pasiūlymai, susiję ir su darbo užmokesčio reglamentavimu.

Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos 85 punkto nuostatą, kad atsižvelgiant ekonomikai nuosekliai bus didinami viešojo sektoriaus, biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimai, šalies minimalusis darbo užmokestis, priėmė sprendimus pagal šalies finansines galimybes didinti minimalųjį darbo užmokestį. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (toliau – Trišalė taryba) 2014 m. kovo 25 d. posėdžio sprendimu iš Vyriausybės bei socialinių partnerių atstovų buvo sudaryta darbo grupė prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) didinimo perspektyvų klausimui spręsti. Darbo grupės 2014 m. gegužės 22 d. posėdyje buvo nuspręsta siūlyti nuo 2014 m. spalio 1 d. MMA padidinti 100 litų. Šis sprendimas buvo priimtas vertinant 2014 m. balandžio mėnesį Finansų ministerijos paskelbtas Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijas. Tačiau Lietuvos ūkio vystymosi 2014 m. pirmajame pusmetyje rodikliai parodė, kad Lietuvos ūkis vystėsi lėčiau, nei buvo prognozuojama. Finansų ministerija 2014 m. rugsėjo 8 d. paskelbė atnaujintas ekonominių rodiklių projekcijas, kuriose, palyginti su balandžio mėnesio prognozėmis, sumažintas BVP, vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimas, prognozuojamas lėtesnis nedarbo mažėjimas taip pat mažesnis kainų augimas 2014–2015 metais. Atsižvelgiant į tai, buvo priimtas sprendimas, kad šiuo metu MMA padidinimas iki 1035 Lt atitinka šalies ūkio vystymosi tendencijas.

Trišalės tarybos 2014 rugsėjo 9 d. teikimu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė 2014 rugsėjo 24 d. nutarimą Nr. 972 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ ir nuo 2014 m. spalio 1 d. nustatė 1035 Lt MMA ir 6,27 Lt minimalųjį valandinį atlygį (toliau – MVA) (didinama 3,5 %). Šie minimaliojo darbo užmokesčio dydžiai galios iki 2014 m. gruodžio 31 d., nuo 2015 m. sausio 1 d. nustatyta 300 eurų MMA, o MVA – 1,82 euro.

Dėl tolimesnio minimalaus darbo užmokesčio padidinimo 2015 metais pasiūlymus Vyriausybė turėtų teikti Trišalei tarybai.

Dėl vaiko pinigų gražinimo.

Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo sąlygas reglamentuoja Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas (toliau – Išmokų vaikams įstatymas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 801 patvirtinti Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės nustatytų socialinių išmokų mokėjimas, jų dydžių pokyčiai yra glaudžiai susiję su valstybės finansinėmis galimybėmis, vertinant ekonominę situaciją šalyje, 2008 m. gruodžio 19 d. buvo priimti Išmokų vaikams įstatymo pakeitimai, kuriais remiantis nuo 2009 m. kovo 1 d. išmoka vaikui pradėta mokėti vertinant šeimos pajamas.

Informuojame, kad įgyvendinant Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228, 89 priemonę „atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, teikti pasiūlymus dėl išmokos vaikui mokėjimo tobulinimo“, įvertinus esamą ekonominę situaciją ir finansines valstybės galimybes, iki 2016 metų turėtų būti apsispręsta dėl išmokos vaikui mokėjimo visiems gyventojams, auginantiems vaikus, nevertinant šeimos pajamų, kad bent dalis šeimos išlaidų būtų kompensuota.

Priemonei įgyvendinti, t. y. išmokai vaikui mokėti nevertinat šeimos pajamų, papildomas lėšų poreikis iš valstybės biudžeto preliminariais 2014 metų skaičiavimais sudarytų nuo 125,9 mln. litų iki 296,2 mln. litų per metus.

Išmokos vaikui mokejimui 2014 metais skirta 85,5 mln. litų, visoms minėtame įstatyme nustatytoms išmokoms mokėti skirta 195,02 mln. litų.

Dėl nedarbo draudimo išmokų didinimo.

Vadovaujantis 2009 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo Nr. XI-537 nuostatomis, nuo 2015 m. sausio 1 d. nedarbo socialinio draudimo išmokos dydis atstatomas į 2009 m. buvusį lygį. Esantis maksimalus nedarbo draudimo išmokos dydis – 650 Lt (188 EUR) nuo 2015 m. didės iki 1041,60 LT (301,7 EUR) ir vadovaujantis Nedarbo

socialinio draudimo įstatymo nuostatomis sudarys ne daugiau kaip 70 procentų paskutinių Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžio.

Dėl Nedarbo socialinio draudimo fondo perdavimo socialiniams partneriams bus pateiktas pasiūlymas mokslininkams, rengiantiems projektą „Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinis-administracinis modelis“ ir įvertinus jų pastabas bei bendrą kontekstą ir suderinus su socialiniais partneriais, bus suformuotas sprendimas.

Dėl naujų darbo įstatymų.

Pagal Trišalės tarybos nuostatų 22 punktą numatyta, kad Taryba siekia priimti sprendimus bendru sutarimu. Tais atvejais, kai dėl vienos iš šalių pateiktų klausimų Taryboje bendras sutarimas nepasiekiamas, Taryba gali priimti vieną iš šių sprendimų: 1. nukreipti klausimą apsvarstyti Tarybos nuolatinėje ar laikinojoje komisijoje; 2. numatyti klausimą pakartotinai svarstyti kitame Tarybos posėdyje; 3. klausimą atmesti ir daugiau jo nesvarstyti; 4. fiksuoti atskiras nuomones. Jeigu darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai bendro sutarimo nepasiekia dėl valstybės institucijos teikto klausimo, posėdžio protokole fiksuojamos skirtingos Tarybos šalių ar atskirų jos narių nuomones, o sprendimą dėl klausimo įgyvendinimo gali savarankiškai priimti valstybės institucija.

Siūlymas nustatyti nekeisti darbo įstatymų, kol nebus Trišalės tarybos pritarimo, apsinkintų teisės aktų projektų svarstymą, nes Trišalėje taryboje atstovauja trys skirtingos grupės – profesinių sąjungų, darbdavių organizacijų ir Vyriausybės ir pasiekti bendrą trijų šalių sutarimą kartais gali būti neįmanoma. Tačiau visuomet yra siekiama derinti įvairias nuomones, klausimus nagrinėjant ne tik Trišalėje taryboje, bet ir komisijose prie Trišalės tarybos.

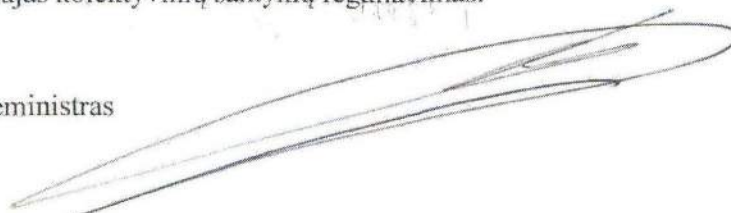
Kartu paminėtina, kad šiuo metu mokslininkų grupei rengiant naują Darbo kodekso projektą, iš naujo peržiūrimos ir socialinę partnerystę reglamentuojančios nuostatos. Šios ir kitos Darbo kodekso projekto nuostatos bus pristatytos 2015 m. I ketvirtyje Trišalės tarybos posėdyje.

Dėl darbuotojų teisės streikuoti liberalizavimo.

Kaip jau buvo minėta yra rengiamas naujas Darbo kodekso projektas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, siekdama sudaryti palankias sąlygas kurti naujas darbo vietas, tobulinti darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus, 2014 m. vasario 13 d. pasirašė paslaugų teikimo sutartį su Vilniaus universitetu, veikiančiu pagal 2013-11-13 Jungtinės veiklos sutartį su VšĮ Mykolo Romerio universitetu ir BĮ Lietuvos socialinių tyrimų centru, dėl paslaugų paketo Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinio-administracinio modelio sukūrimui. Teisinio-administracinio modelio Lietuvos atvejui sukūrimu ir teisės aktų projektų rengimu, tobulinant darbo santykius, užimtumą bei valstybinį socialinį draudimą reglamentuojančius teisės aktus siekiama, kad būtų sudarytos objektyvios prielaidos pritraukti daugiau investicijų ir sukurti papildomų darbo vietų, sykiu kuriant tvaresnę, skaidresnę, adekvačias išmokas garantuojančią valstybinio socialinio draudimo sistemą. Šiam tikslui įgyvendinti paslaugų teikėjas turi sukurti darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinį-administracinį modelį bei parengti darbo santykius reglamentuojantį teisės aktą, nustatantį lankstesnį darbo santykių reguliavimą bei užtikrinantį užimtumo saugumą.

Naują Darbo kodekso projektą ministerijai numatyta pateikti artimiausiu metu. Jame bus taip pat siūlomas naujas kolektyvinių santykių reguliavimas.

Viceministras

Gintaras Klimavičius

Vanda Dudienė, tel. 870668255, el. p. vanda.dudiene@socmin.lt
 Rūta Juršaitė, tel. 2664292, el. p. ruta.jursaite@socmin.lt
 Nijolė Dilbienė, tel. 2664257, el. p. nijole.dilbiene@socmin.lt
 Kristina Tumienė, tel. 2664224, el. p. kristina.tumiene@socmin.lt